

Socialdepartementet

Yttrande över promemorian Fler verktyg i socialtjänsternas arbete för att förebygga brott och stärka skyddet för barn

Kommunstyrelsen har den 7 november 2023 beslutat att lämna följande yttrande över remissen:

Fler verktyg i socialtjänsternas arbete för att förebygga brott och stärka skyddet för barn innehåller i huvudsak sex övergripande förslag, vilka hanteras punktvis nedan. Generellt berör dessa socialnämnders arbete med barn i relation till utökade möjligheter att inhämta och utbyta uppgifter inom socialtjänsten för att förebygga brott och stärka skyddet för barn.

Fler myndigheter och aktörer ska vara anmälningsskyldiga vid oro för barn

Växjö kommun instämmer i förslagen att fler myndigheter (Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, länsstyrelserna, Kustbevakningen, Tullverket, Kronofogdemyndigheten, Skatteverket) samt ordningsvakter ska omfattas av anmälningsskyldigheten enligt 14:1 SoL, samt att de myndigheter och aktörer som omfattas uttryckligen ska anges i bestämmelsen. Växjö kommun instämmer även i förslagen gällande sekretess i berörda verksamheter avseende uppgifter om enskilda personliga förhållanden.

Växjö kommun önskar dock understryka vikten av att myndigheter och aktörer som omfattas av anmälningsskyldigheten får utbildning i när och hur en orosanmälan ska göras, samt vad för information som bör framgå av anmälan. Det bör tas fram mallar för orosanmälan som tydliggör vad som behöver finnas med. Ett bekymmer som kan uppstå i dagsläget är att orosanmälningar som inkommer inte innehåller tillräcklig och/eller väsentlig information för att kunna genomföra goda förhandsbedömningar. Detta medför merarbete för socialtjänsterna. Eftersom förslagen kommer medföra att fler orosanmälningar inkommer till socialnämnden, vilket kommer att kräva mer resurser, är det betydelsefullt att de anmälningar som kommer in är av så god kvalitet som möjligt.

Den som ska få återkoppling efter en anmälan om oro för barn ska få det skriftligen och inom viss tid

Växjö kommun instämmer i förslagen om att vid begäran om återkoppling efter en orosanmälan ska denna vara skriftlig och ske inom 14 dagar. Växjö kommun instämmer även i förslagen gällande sekretess i berörda verksamheter avseende uppgifter om enskilda personliga förhållanden.

Växjö kommun håller med om att förslagen kan bidra till att förtroendet för socialtjänsterna ökar, vilket i sin tur kan leda till att dem som berörs fullgör sin anmälmöjlighet i högre utsträckning. I promemorian nämns utmaningen i att säkerställa att återkoppling faktiskt blir av. Växjö kommun önskar därför påpeka att det kan uppstå bekymmer i detta om det verksamhetssystem som används för dokumentation i socialtjänsterna inte har en funktion som stödjer återkoppling på ett smidigt och användarvänligt sätt.

Socialnämnderna ska få utökade möjligheter att inhämta uppgifter ur misstanke- och belastningsregistren

Växjö kommun instämmer i förslaget att socialnämnder vid en utredning om socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd eller stöd som huvudregel ska inhämta utdrag ur misstanke- och belastningsregistren. Växjö kommun instämmer vidare i att utdragen ska kunna avse barnet samt närstående över 15 år som barnet bor med. Växjö kommun instämmer även i att det ska finnas en möjlighet att inhämta registerutdrag för dessa andra personer i sådana ärenden där socialnämnderna redan i dag kan inhämta registerutdrag.

Växjö kommun vill särskilt påpeka vikten av att utvecklingen mot att sådana registerutdrag ska kunna genomföras helt elektroniskt påskyndas, för att undvika ytterligare belastning för berörda myndigheter.

Växjö kommun önskar även understryka att förslagen visserligen innebär att socialnämnderna kan få mer relevant information om barnets situation, men att sådan information också kan föranleda svårigheter i samarbetet med barnets privata nätverk. I dagsläget försöker socialtjänsten ofta samarbeta med personer i barnets nätverk, både i förebyggande syfte och vid mer akuta åtgärder. Att begära ut registerutdrag på dessa personer skulle kunna föranleda att de känner sig kontrollerade och ifrågasatta, vilket i sin tur kan påverka samarbetet och tilliten till socialtjänsten negativt.

Vidare är Växjö kommuns bedömning att det i dag finns otillräckliga kunskaper i hur information om olika typer av förekomster i registren ska bedömas och hanteras. Om information från misstanke- och belastningsregistren ska kunna användas på ett lämpligt sätt och för att

genomföra riskanalyser, behöver socialtjänsterna stöd genom kunskap och utbildning.

Förbättrad sökbarhet av handlingar som rör barn och längre gallringsfrister

Växjö kommun instämmer i förslagen att även orosanmälningar som inte leder till en utredning ska bli digitalt sökbara samt att anmälan alltid bör bli en del av barnets personakt (barnakt). Växjö kommun håller med om att detta medför flera fördelar jämfört med nuvarande situation, bland annat effektivare arbete och bättre helhetsbild av barnets situation över tid. Växjö kommun instämmer även i att samtliga anmälningar ska sparas och att det inte ska vara upp till socialnämnderna att bedöma huruvida en anmälan är "seriös" eller inte.

Växjö kommun instämmer i att det införs en längre gallringsfrist för vissa handlingar i barnakter som innebär att handlingarna inte ska gallras förrän 60 år efter barnets födelse. Detta medför fördelar både för socialtjänsternas arbete och för den enskilde.

Växjö kommun vill dock understryka att kommunernas anslutning till e-arkiv är en förutsättning för att detta ska vara praktiskt möjligt att genomföra, samt att det även krävs utbildning av personal som hanterar dessa arkiv.

Utökade möjligheter till informationsdelning mellan socialtjänster

Växjö kommun instämmer i förslaget att en myndighet inom socialtjänsten till en annan sådan myndighet i samma eller annan kommun ska få lämna ut uppgifter rörande ett barn om det finns risk för att barnet begår eller utsätts för brottslig verksamhet. Växjö kommun instämmer även i att det införs en reglering som innebär att myndigheterna därefter får ha de fortsatta kontakter som behövs för att tillvarata barnets bästa, utan hinder av sekretessen.

Växjö kommun vill dock understryka att socialtjänsterna generellt behöver mer kunskap i brottsförebyggande arbete, inte minst om ett förslag som detta ska få önskade konsekvenser.

Utökade möjligheter för socialnämnder att inhämta uppgifter i frågor om vårdnad, boende och umgänge

Växjö kommun instämmer i förslaget att verksamheter som omfattas av skollagen ska omfattas av uppgiftsskyldighet när en socialnämnd behöver inhämta uppgifter från referenspersoner för att lämna upplysningar eller genomföra en utredning på uppdrag av allmän domstol enligt bestämmelser i FB.

Växjö kommun instämmer även i förslaget om begräsning av partsinsyn vid sådana upplysningar eller utredningar gällande sekretesskyddade uppgifter om var barnet eller part har sin hemvist/befinner sig.